

באוצר החיים

פרשת ויקרא

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנז קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y. 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

פרשת ויקרא

גנות תאונות הממון

שלטה קליפת זנות, וכדמצינו בדור המבול. אח"כ היתה קליפת ע"ז מושלת בכיפה, וכן שנינו (ירושלמי ע"ז כ' ע"א) "כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נישאה ועין רענן דע שיש שם עבודה זרה".

ואילו באלפיים שנים האחרונות שולטת קליפת הממון, שבני אדם מתאווים אחר בצע כסף, והיא הטומאה החמורה מכולן. ומרומז בדבר הכתוב "בזעם" – ר"ת זנות ע"ז ממון צ"תצעד ארץ", שקליפות אלו יהיו חלק ממהלך קיום העולם. א)

גומלין חסדים זה לזה, ולמי שיש לו כסף מיותר הוא מפזרו לצדקה, ואחד נותן מעשר – עשר בשביל שתתעשר, ואחד נותן חומש ואחד נותן מחצית מממון, וכל אחד נותן כפי יכולתו, ישראל קדושים הם, ובזה מבטלים את היצרא דממון.

על כן ארז"ל (כתובות ס"ח ע"א) כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה, כי כסף הוא גם כן עבודה זרה, ואם הוא אינו נותן צדקה ממילא תהיה לכת הע"ז דממון שליטה עליו, ותסיר אותו מן הדרך הישרה. והרבה אנשים כבר יצאו לשמד בשביל הכסף.

כל העבודה בגלות הוא לבטל היצרא דממון, וכשיעזור ה' ותיבטל גם הטומאה של יצרא דממון יבוא המלך המשיח, כך העיד בנו הבעש"ט הקדוש. וזה העבודה בזמנינו להרכות בגמילות חסדים, ולראות שכסף אינו כלום ושממון הוא גם מין עבודה זרה ושאפשר לחיות בלי כסף יותר טוב מאשר עם כסף, ורק צריך דעת ושכל להתבונן בדבר, ולעשות חשבונות של עולם.

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר.

בספרים הק' עמדו לבאר ענין הא' זעירא שכתוב בתיבת 'ויקרא', ופירשו בה ענינים שונים.

בזע"ם תצעד ארץ

נראה בהקדם הידוע מהבעש"ט הק' זי"ע עה"פ (חבוק ג, יב) "בזעם תצעד ארץ", דבכל אלפיים שנה מקיום העולם שולטת קליפה אחרת של צד הטומאה. באלפיים שנים הראשונות

א. ונראה לי שנגד זה אומרת המשנה בריש אבות, על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, שנגד אלו הג' טומאות ברא השי"ת ג' דברים שעליהם העולם עומד.

"על התורה", שבתורה מבטלים את היצרא דעריות, שכשבאו השני אלפים תורה בטל היצרא דעריות.

"ועל העבודה", שבעבודת בית המקדש והקרבת ביטלו את היצרא דעבודה זרה.

"וגמילות חסדים" על ידי שנותנים כסף לנצרכים ומלווים כסף לבני ישראל ונותנים לצדקה ומעשים טובים, על ידי זה מבטלים את היצרא דממון.

היצרא דממון כולל את כל הטומאות, וזהו הטומאה הגדולה ביותר, ובזמנינו שאין לנו את עבודת הקרבנות, וגם התורה יש לנו מעט מאד, שמשחרב בית המקדש וגלו ישראל ממקומן אין לך ביטול תורה גדול מזה (חגיגה ה' ע"ב), מה נעשה עם הע"ז דממון? ולא נשאר לנו רק עצה יחידה של גמילות חסדים, שבני ישראל

רודפי ממון – אין להם מנוחה

ואך למותר להרחיב בענין זה הידוע וגלוי לכל, שתאוות האדם לממון מעבירה אותו על דעתו, ונהיה משועבד כל היום וכל הלילה בכדי לצבור עוד ועוד ועוד, וככל שיש ברשותו לא יבוא לידי סיפוק ויתאווה להכפיל ולשלש רכושו עד אין שיעור.

והאדם יראה לעינים בחוש ממש, כי כל אלו שרדופים אחר הממון, אין להם לא יום ולא לילה, לא מנוחה ולא שלווה.

תאוות ממון – טבע האדם

עם תאוה זו נולד האדם, וכדאיתא במדרש (קה"ד ה, ט) "כשאדם בא לעולם ידיו הן קפוצות, כלומר כל העולם כולו שלי הוא", ומלווה אותו משך כל ימי חייו עד זיבולא בתרייתא. ואף כאשר כל התאוות אינם שולטות בו, מ"מ יוצא מן הכלל תאוות הממון, אשר כל זמן שהנשמה בקרבו ישאף להשיג ולהרבות רכושו יותר ויותר.

יבולאים לראות זאת אפילו אצל ילדים קטנים, שאם נתן להם חפץ, לא יקחו אותו, ואף שהוא חפץ בעל ערך, אבל אם תגיש בפניהם מטבע, ואפילו בסכום פעוט, תיכף יטלו זאת ברוב שמחה וצהלה.

דאגת עשיר קודם מיתתו

מסופר בבדיחותא על איזה עשיר מופלג שהיה גם קמצן גדול, אשר מעודו לא נתן מממונו לאחרים. בערוב ימיו, כשכבר נחלה מאד ושכב על ערש דוי, ואף גם אנשי החברה קדישא סובבוהו, ביקש העשיר, שהיה חשוך בנים, מהסובבים אותו שיקראו לרב העיר.

כשישמע הרב את בקשת העשיר, חשב בלבו כי בוודאי נתעורר העשיר לתשובה קודם מיתתו והוא חפץ להקדיש את רכושו לצרכי צדקה, או שמא הוא חפץ לבנות ביהמ"ד או מקוה חדש לעילוי נשמתו, וע"כ קם הרב והזדרז לבוא לבית העשיר.

כשנכנס פנימה, נטל העשיר את המפתחות של האוצרות שבהם החזיק את רכושו, ואמר לרב שיש לו שם רכוש רב ועצום, והיות שהוא יהודי המאמין בתחיית המתים, ע"כ הוא מבקש מהרב, שהוא אדם נאמן, שיחזיק אצלו את המפתחות עד תחיית המתים, וכשיקום אז לתחיה אז יחזיר לו הרב את המפתחות...

הטומאה הגדולה ביותר

הטומאה הגדולה ביותר בזמנינו היא טומאת הממון, שהאדם מרגיש בעצמו משועבד אליה ושאינו יכול לחיות בלעדיה.

זה היה כל האסון של אמעריקא בשנים הראשונות, כי הרי כאן לא היה היטלר ימ"ש ושאר רדיפות, וכל מי שרצה באמת להישאר ביהדות היה יכול לעמוד בכך, אלא שכל מטרת בואם הנה היה רק בשביל רדיפת ממון ופרנסה, ודין גרמא לנפילתם והתדרדרותם לתחתית השפלות ולדיוטא התחתונה, ורובא דרובא באו לידי שמד רח"ל.

תאוות ממון – שגעון כע"ז

הרי רואים שבימים ההם מסרו האנשים את נפשם עבור העבודה זרה, והאנשים בימים ההם לא היו פתאים ומ"מ חשבו שהע"ז יש בה ממש, ואילו כיום מסתכלים על זה כדבר שגעון וטירוף.

ובשיבא משיח יסתכלו על זה כעל דבר שגעון ממש כמו שמסתכלים היום על הפסלים והאלילים, ויסתכלו על הכסף כעל איזה דבר מאוס ויתמהו וכי על זה עבדנו כל כך, ואיך הסכלנו לעשות כדבר הזה. ולא יוכלו להבין איך היו רודפים כ"כ אחר הממון. וכמו שהוא גם בכל התאוות שלאחמ"כ הוא מאוס בעיני האדם.א)

טעם ביעור המין

בזה חשבתי לומר בטעם הדבר של ביטול וביעור חמין, דהנה כאשר מתקרב ובא חג הפסח, יכול האדם לבא לידי הרהורים וספקות, דהרי יש

ובגד ללבוש אלא עבור תאוותיו וכל מיני מותרות.

ונקטה הגמרא את הסדר בהיפך והדבר הראשון הוא "בכיסו", להכיר את האדם איך הוא בתאוות ממון, אם הוא נותן צדקה וגומל חסדים ואינו מוסר את חייו בעבור הממון, ועיקר היהודי הוא "בכיסו".

כבר אמרתי הרבה פעמים עה"פ ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, שיהודי יושב ואומר בכל לבבך, ומשריש בלבו אמונת ה', וממשיך בכל נפשך, ומצייר בנפשו שאף אם ירצו לשחוט אותו ולהרגו בכל מיני מיתות בית דין, ימסור את נפשו עבור קידוש השם, והמדובר ביהודי ירא שמים שאכן אוחד במדריגה זו, ומצייר לעצמו את כל מיני המיתות.

אבל לזה צריך להמשיך את ה"ובכל מאדך", שאת זה אפשר כבר לראות. כי "בכל לבבך ובכל נפשך" אי אפשר לראות שהרי אף אחד אינו עומד לשרוף אותך, ואי אפשר להעמיד זה בכור הנסיון לראות היאמנו דבריו או שהוא רק מדמה בנפשו. אבל "ובכל מאדך" אפשר לראות אם מוכן הוא למסור את ממונו או לא.

ואם אחרי ה"בכל לבבך ובכל נפשך" הוא עדיין אוחד בכיסו שלא יחסר ממנו אפי' משהו, ובעבור הכסף הוא מבטל ממצוות ה', ובורח באמצע השיעור

כי כוחו של הבעל דבר גדול הוא עד למאד, והרי הבעל דבר הוא מלאך שנוצר בשביל זה, ורק בעזרת השי"ת אפשר לעמוד כנגדו, ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו.

כמו כן בזמנינו הוא מסמא את עיני הבריות, שמשתגעים לגמרי אחרי רדיפת הממון, ואל קברם יקחו את ממונם, וגם בשבתות וימים טובים ובשעת התפילה כל מעיינם רק בכסף, וסביב זה הולך סובב כל ימי חייהם, וגם כשהאדם כבר שוכב על ערש דוי הוא טרוד בסידור צוואה בעניני כספו, וזה אינו מניח אותו עד יום מותו וא"א להיפטר מזה.

ב. ועל כן איתא בגמ' (עירובין ס"ה ע"ב) בשלשה דברים אדם ניכר בכיסו בכוסו ובכעסו וי"א אף בשוחקו, וצ"ב כוונת הדברים.

ונל"פ דהנה "בכיסו" היינו בממונו, ובעיקר יכולים להכיר את מהות האדם בממון, וכמו ששגור בפי העולם לומר ער איז א יוד ביז צו די קעשנע, וכמו ששכיח היום טובא אנשים שהם יראי אלוקים אבל כשמגיע לכסף עוזבים את צדקתם, ובכל דבר מצוה שיש בזה משום הפסד ממון מניחים אותו. והוא יכול לבזוז כסף לכל מיני דברים שונים ומלבושים אבל אם המצות המהודרות יותר עולה בעשרה דאלער יותר הרי זה כבר הפסד מרובה כל כך, וכן בכל דבר מצוה מקמצים בממונם, ואיפה המה החומרות וההידורים שלך, ובליל הסדר ישב ויתנועע בהתלהבות ויערוך את סדרו כאחד מאנשי השם, ואיפה הוא חסידותו כשמגיע לעניני ממון.

וכל זה הוא מכח התאוות ממון שהיא היא עבודה זרה מיוחדת, ויכול אדם לנצח את כל הע"ז אבל לא את תאוות הממון, וכמאדו"ל (ברכות ס"א ע"ב) יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו, ומעולם לא היה מובן איך יתכן כדבר הזה, אך כיום הזה רואים כן שמסכנים את חייהם ועמלים בעבודה קשה ומתייגעים בעבור הממון, ולא שהוא צריך את הממון עבור לחם לאכול

שנאמר ויקח משה את עצמות וגו', אמר הקב"ה למשה עליך נתקיים חכם לב יקח מצות".

ובל אדם שרוצה להתעלות במדרגות נשגבות כמשה רבינו, וכדאיתא ברמב"ם (פ"ה מהל' תשובה ה"ב) "כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו", צריך לדעת, כי אף אם ירבה בתורה ובתפילה עשרים וארבע שעות ביממה, וירבה במעשים טובים וקיום מצוות עד אין שיעור, אך אם יש לו שאיפה ומשיכה לממון, אזי לעולם לא יגיע למדרגתו הנשגבה של משה רבינו.

ביאור הא' זעירא

ולכן כאשר ויקרא אל משה, ביאר לך הכתוב מדוע זכה דוקא משה רבינו להיות נבחר הציבור ולהתעלות במעלות רמות כל כך, ולכן כתב אל"ף זעירא, לומר לך כי אצל משה רבינו לא היה נחשב אף סכום גדול של אלף אלפים דינרי זהב, וכמה שהיה לו נחשב אצלו כדבר זעיר וללא שום חשיבות, ורק כיון שהיה מרוחק מהממון בריחוק רב ולא התאוה אליו כלל, על כן זכה להיות השליח הנאמן שנקרא להיכנס להיכל ה'.

זה היה ההבדל בינו לבין בלעם הרשע, שהתאוה לעוד ועוד, וכפי שאמר לשלוחי בלק "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את

לו באוצרותיו רכוש רב, וכמה אלפי חביות של שכר, ועכשיו צריך לבערו ולבטלו שיהיה כעפרא דארעא ממש, ואם לא יבטל בלב שלם הרי יעבור בעשה.

אמנם בעת כזאת מתחזק האדם והוא בז לכל רכושו העצום, ומבטלו ומבערו בשמחה ובהתלהבות לעשות רצון קונו, והוא מוכר את רכושו לנכרי תמורת פרוטות מועטות - אשר אף סכום זה לא היה נוטל לולא פסק חז"ל דקנין משיכה אינו קונה ומוכרח להיות קנין כסף - כי כל הרכוש אינו שוה בעיניו, וכל חפצו ותשוקתו בזמן הזה הוא לעשות נחת רוח לבורא ית"ש ולהתכונן לקראת החג הקדוש הממשמש ובא, כשכל רכושו וכל עניני עוה"ז אינם תופסים אצלו מקום כלל.

מעלת מרע"ה - שונא בצע

זו היתה מעלתו של משה איש האלקים, הרעיא מהימנא, שהיה שונא בצע בתכלית השנאה, ולא היה יכול לסבול את הכסף, ומעולם לא דרש לעצמו כלום, וכפי שאמר בעצמו (במדבר טו, טו) "לא חמור אחד מהם נשאתי", וכן איתא במדרש (שמו"ר כ, יט) כי על משה רבינו "הכתוב אומר (משלי י, ח) חכם לב יקח מצות, שכל ישראל היו עסוקים בכסף וזהב, ומשה היה עסוק בעצמות יוסף,

לעבודתו ומתפלל בלא מניין או שהוא מתפלל בלא טבילה במקוה כדי להרוויח ממון, אזי גם ה"בכל נפשך" אינו אמת. ורק כשתוכיח את ה"ובכל מאדך" שאת זה יכולים לראות בכל יום, יש הוכחה שגם ה"בכל נפשך" הוא אמת ושאינו מרמה את עצמו.

וכמאמר העולם עה"פ לא תנונו איש את עמיתו שלא תונה את עצמך ואת האמת שלך, כי אם מרמים אחרים

הוא חצי צרה, אבל האסון הוא שמרמים גם את עצמם, ואין יודעים כלל כמה שמשוקעים בשקר. וכל אדם שרוצה לנסות את עצמו ולראות אם הוא עובד את ה' בכל לבבו ובכל נפשו יוכח קודם איפה הוא אוהז ב"ובכל מאדך". כי הנסיון למות על קידוש ה' כמעט שלא ימצא, אבל את ה"ובכל מאדך" אפשר לראות בכל יום.

משה מאהל מועד לאמר וציווה להם את פרשת הקרבנות ודיני המשכן.

ולחורות בא שגם לעתיד לבא יהיה כן, שכשבני ישראל יבטלו את היצרא דממון, אז יבא משיח צדקנו ואלהיו הנביא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

הבה נשליך אלילי כספנו!

כֹּל אחד יעשה את חשבונו שכשכבר יהיה לו את הכסף המטומא וירבה לו הונו וכי בזה הוא מבטיח את עצמו? והאם הוא יודע מה שיהיה מחר? ואם יוכל בכלל ליהנות מכספו? ורואים בכל העולם שהוא סכנה לילך ברחוב, וזהו בכל העולם, וסדנא דארעא חד הוא, ונעשינו הפקר כאילו השדה, ועד מתי אנחנו מחשים.

לָכוּ ונשובה אל ה', ולזרוק את היצה"ר של הע"ז ג"ע ושפיכות דמים, ויתאספו בני ישראל כאיש אחד בלב אחד ולחשוב חשבוננו של עולם וחשבון נפשו, ולא להניח להתפתות מהטומאה.

עומדים אנו ממוש בסמיכות לחג הפסח, ובשעת שריפת חמץ יראה כל אדם לשרוף את תאוות הממון שלו ולבערו כליל, וכפי שאומרים בפייט (יוצרות ליום א' דפסח, ד"ה ארץ מכל ארצות) "וימאסון איש אלילי כספו ואיש אלילי זהבו בכחד, ויטו שכם אחד לעבדו בפחד".

משיעור חורש"י פרשת ויקרא תשל"ז, ותשל"ח

פי ה'" (במדבר כה, יח), והיינו שרק מחמת ציווי השי"ת לא הלך עמם, אבל התנאי הראשון שלו היה שיתנו לו כסף וזהב. ולכן אצל בלעם כתיב 'ויקר', ואצל משה כתיב 'ויקרא', וכל החילוק היא הא' זעירא, כי הריחוק מחמדת הממון - זהו התנאי להתעלות בקדושה.

בביטול תאוות ממון ניגאל בב"א

באופן אחר י"ל, דהנה בני ישראל זכו לבנין המשכן אחר מתן תורה שכבר נתבטלה אז היצרא דעריות שהיה באלפיים שנה הראשונות, וכעת נתעורר היצרא דע"ז והיצר של תאוות ממון. לזה הוצרכו בני ישראל לבטל קודם את היצרא דממון, וכל איש אשר נמצא אתו זהב וכסף ונחושת וכל דבר יקר ערך הביאו לנדבת המשכן, והרבו העם להביא עד שהוצרכו להכריז שלא יביאו יותר, כמסופר באריכות בפרשת ויקהל, ועשו זאת לביטול יצר תאוות הממון, ואז זכו לבנין המשכן. ועל ידי שביטלו את היצרא דממון זכו גם להקרבת הקרבנות לביטול היצרא דעבודה זרה.

ועל כן כתיב בויקרא א' זעירא, לרמז שהאלפים היינו הכסף הרב שהיה להם לאלפים, נעשה קטן מאד בעיניהם ונהיו כולם שונאי בצע. ובזכות זה שביטלו את יצר הממון זכו לויקרא ה' אל

עיקר הפצת יהדות - ע"י הרבצת תורה בישראל

הוא מלשון קוכען (עוגה), מלך - א גיזאלצענעם (מלח), בשן - א פעטן, כלומר א פעטן געזאלצענעם קיכן, "עכל"ק.א)

כששמע החסיד הנ"ל איך שהתבטא החת"ס על התורות החסידיים, והוא לא ירד לסוף דעתו ולעומק כוונתו, וסבר שכוונתו היתה ללעוג עליהם, אזי כששב לביתו לקח יותר מעשרה קונטרסים שנרשמו שם דברות קודש של השר שלום מבבל, ושלחם אל החתם סופר להראות לו מה טיבם של התורות החסידיים.

משהגיעו הכתבים לידו של החת"ס ועיין בהם, והוא הרי הבין אותם יותר טוב מאחרים, נתחווירו פניו ובער כלפיד אש ורץ בחדרו אנה ואנה ולא מצא מרגוע, שראה כאן דבר חדש ודרכים חדשים, אולם לאחמ"כ גמר אומר: "שוסטער בלייבט ביי זיינס איך וועל ניקס ענדערן

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. **בספרים** הק' עמדו לבאר הא' זעירא שכתוב בתיבת ויקרא, ואענה את חלקי.

החת"ס: איך בלייב מלמד?

עובדא באחד מגדולי תלמידיו של הרה"ק השר שלום מבבל, זי"ע שהוצרך לשהות בעיר וויען למושך זמן, ולשבת נסע לשבות אצל החתם סופר הקדוש זי"ע ששמעו הלך בכל המדינות ושם נוכח לראות את גדולתו של החתם סופר, וממש נתבטל ממצאיות בראותו את גודל תורתו וקדושתו.

אמנם מה נשתומם לשמוע איך שהחת"ס משתעי בלישנא דבדיחותא איך שהתורות של החסידים נראים, ואמר: "רבי חסידי ויכל לאמר תורה על הכתוב עוג מלך הבשן, עוג

ובוודאי שמע מפיו את גדלותו של המגיד ממעזריטש, או של הרה"ק מניקלשבורג זי"ע, וכמו"כ היה תלמידו של הגה"ק ר' נתן אדלר זי"ע שג"כ אחז צדיק דרכו כדרך הבעש"ט, ובוודאי שידע מה טיבה של דרך החסידות.

וענין התנגדותו לחסידות מלפנים היתה כי במקום מושבו באונגארן פשה נגע ההשכלה ביותר, וידע שאם יכניסו לשם דרכים חדשות ותבער שם אש המחלוקת, יפלו רבים במצודת המשכילים, ואשר ע"כ לא רצה להתחיל עם דרכים חדשים, וגם ידע בעצמו שבמקומו יוכל לפעול יותר לתוה"ק כך.

וא"כ וודאי שהבין את עומק המאמר הנ"ל ולא התכוין ללעג בעלמא, רק כוונתו היתה שאין אומרים פירוש כזה לפני קהל שאינם יורדים לעמקם של דברים. (רבינו זי"ע מאריך כאן לבאר פשר האימרה הנ"ל).

ג. והנה באימרה זו יש להתבונן הרבה, שהרי אם החתם סופר אמר כן הרי זה אמת, ופטומי מילי בעלמא לא היה אומר, ובוודאי שמע כן בשמו של אחד הצדיקים.

ובאמת בנו של החת"ס הגה"ק ר' שמעון סופר העיד שאע"פ שאביו היה מהמתנגדים בפרהסיא, מ"מ בסתר היה מחבבם מאד מאד, ובאמת רואים בכל ספרי החת"ס המודפסים מחדש שמביא כמ"פ מספה"ק ליקוטי אמרים להתניא (והוא חידוש שעל הספה"ק ליקוטי אמרים של המגיד ממעזריטש זי"ע הוא כותב שאינו בנמצא במקומו, אבל את הליקוטי אמרים של התניא הוא מביא פעמים רבות), ובוודאי שידע היטב את מהותה של החסידות, ומה טיבה, ומי היו תלמידי הבעש"ט, שהרי היה תלמידו של הגה"ק בעל ההפלאה, והחשיבו יותר ממה שמחשיבים מלאך,

לעצמו כן, שאותו צדיק רצה שילך בדרך אחר, לשבת בשמים ולטפס בעולמות העליונים ולומר שם דעות, וזקה"ק העדיף ללמד תורה לבני".

שמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע ששמע מפ"ק של זקה"ק הייטב לב זי"ע שאמר לו פעם, ראיתי את זקנך הדברי חיים כלילה זה, וזקנך אמר לי "באתי אל המחנות לבקש ממנו שילמדו פחות נסתר ויותר בתורת הנגלה, היו לי ב' חברים שהזהרתי אותם כן, האחד ציית לי הוא רואה היום שעשה טוב, השני שלא ציית לי הוא כבר רואה היום שלא טוב עשה, וע"כ באתי היום לבקש מהמחנות שיציית לי" (וכידוע שבספרו הקדוש ייטב לב, ובכל חיבוריו הקדושים מעורב הרבה דברי קבלה).

הפחותים זקוקים לפשטי תורה

הנה תלמידי הבעש"ט הקדושים והמגיד ממעזריטש זי"ע שהיו קדושי העליונים, מילאו קודם כריסם בש"ס ופוסקים וכל התורה היתה אצלם מונחת בקופסא, ורק לאחמ"כ פנו לעסוק בחסידות.

אבל לאחר שנתמעטו הדורות, שוב אין הדור ראוי אף לכך, ומקודם צריך ללמד לבני" את הדרך ילכו בה, לדעת איך ללמוד ולהתפלל, ולדעת את המותר ואת האסור.

וגדולי ישראל ראו שהעיקר כדי להיות יהודי שידע מקודם איך צריך יהודי להתנהג, ושידע ההלכה כדת מה לעשות, שיוכלו לפסוק שאלה בכל המקצועות שבתורה.

זי"ע תלמידו של הבעש"ט, ואמר לי שאכן שמע מהרה"ק משינאווא זי"ע שיש לחשוב את החתם סופר בין תלמידי הבעש"ט, והנאי.

מיין דרך, איך וועל ווייטער בלייבן א מלמד". אלמוד עם בני" תורה ואפסוק שאלות, ואכתוב תשובות לבני", למען ידעו מה שהם צריכים לעשות, ואת דרכי לא אשנה, כך פסק לעצמו.

הרבצת תורה לבני" גבוה מהכל

רואים מזה את גדלותו של החת"ס, שהרי ידע גם ידע את הדרך של הבעש"ט הקדוש, והוא השיג את דרכה וידע מה נקרא דביקות בבוכ"ע יותר מאתנו, שהרי היה תלמידם של הרה"ק ר' נתן אדלר, ובעל ההפלאה, ולמד גם אצל ר' זלמן חסיד (שהיה מתלמידי הבעש"ט) שהיה רבו מובהק.א)

ועם כל זאת גמר החת"ס בדעתו שהוא צריך ללמד תורה לבני ישראל שידעו איך לפסוק כדת של תורה ואיך לכתוב תשובה להלכה, ולהורות לעם ד' את דרכי ד', שזהו גבוה יותר מן הכל.

הייטב לב מעדיף ללמד נגלה

עובדא ידענא מזקה"ק בעל ייטב לב זי"ע, שצדיק גדול אחד מקדושי העליונים שלח לומר לו: "עד מתי יבזו את זמנו עם הבחורים והילדים, כבר הגיע הזמן שיתחיל לעסוק בדברים גדולים מזה, שהוא יכול להאיר בכל העולמות העליונים".

כשמסר השליח את הדברים לזקה"ק זי"ע אמר "אני נשאר בשלי, ללמוד שיעורים עם בחורים, ולכתוב תשובות". שגם זקה"ק פסק

ד. ואמרתי פעם להרה"ק מנאסאר זצוק"ל שהחתם סופר נחשב מתלמידי הבעש"ט, שהרי היה תלמידו של ההפלאה שהיה מתלמידי הרה"ק המגיד ממעזריטש

החת"ם ראה והכיר בקדושתו, כשהגיע לאונגאר"ן שהיה בימים ההם מקום מגושם מאד, וכן ארץ זיבנבערג"ן היה אז מקום מגושם מאד, שעד כמה שנים לפני זה לא הרשו ליהודים לדור שם, ונתלקטו שמה כל הבורחים משאר המדינות, וראה, שבוודאי שלעצמו היה זה טוב יותר אם ילמד עמהם סתרי תורה וסודות הקבלה, אבל הוא מסר נפשו כדי ללמדם בינה, לכתוב תשובות, וללמד לבני ישראל את הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשון.

ובן זקה"ק הייט"ל מקום מגורו היה במארמארא"ש שהיה מקום מגושם מאד כידוע, והם היו צריכים לרב שילמדם ויאמר להם דרשות ויוכחים, וזה עשה גם זקה"ק הישמוח משה באוהעל, שהניחו לגמרי טובת עצמם וכל המדריגות שלהם הסתירו, ובלבד שיוכלו להדריך את בני ישראל, וזהו מסירות נפש אמיתית.

מסירות נפש ללמד לבני תורה

יהודי צריך למסור את נפשו ע"מ ללמוד עם יהודים תורה, לדעת מה יעשה ישראל, איך צריכים להתפלל אל השי"ת, ואיך צריכים לשמור את השבת, וללמדם הלכות חג בחג.

ולזה נפסק(סי' תכ"ט): שואלין ודורשין בהלכות הפסח ל' יום קודם החג, שאמנם לעצמך היה טוב יותר שתיקח את הפרי עץ חיים, וללמוד בכל ספרי הקבלה, לדעת מה ענינה של מצה ושל מרור, אמנם בזמן הזה עלולים יהודים אחרים להכשל בחמץ בפסח, ולא ידעו אם מותר לאכול דבר זה או לאו ויקנו לעצמם מכל מיני המאכלים, או שיאכלו מצות מכונה, וכי במצב כזה אתה יכול לישב לעצמך?

לזה בא המחבר בשו"ע ופוסק שואלין ודורשין בהלכות הפסח ל' יום קודם החג, שתדרוש להם את הלכות החג, ואם יהודי אחד לא יאכל מאשין מצות בזכותך זה יהיה שקול כנגד כל הסודות והכוונות, ותלמדם מה מותר לאכול ומה אסור לאכול, וכמובן שאת כל זה תברר עפ"י התורה, ולא באופן שכל בור ועם הארץ יוכל להתווכח עמך ולסתור את דבריך, כ"א "שואלין ודורשין" לדרוש ולברר זאת מהגמ' והפוסקים, שיסתם פיהם של כל העמי הארצות, וידעו שזה פסק הלכה מגדול בישראל וכך צריך לעשות.

צדיקי עולם ניהלו ישיבות

זה הדרך אמת של הבעש"ט הק', וכך היתה דרכה של צאנו, למסור נפשם למען ישראל, ומה שנוגע לטובה לישראל, ולרומם את נשמותיהם ולהגביה את הגופים, זהו קודם לפני הכל.

ובן היה אצל הצדיקים שאחר רוב גדלם וקדושתם ניהלו ישיבות, ובוודאי שלמדו שם תלמידי חכמים מופלגים, אמנם החזיקו בשיבתם גם בחורים פשוטים וצעירים, בני י"ד וט"ו, שהוצרכו ללמוד עם חזר בחור, ולמדו עמהם שיעור בחומש ופירש"י, והיו צדיקים יסודי עולם שבחנו את התלמידים בחורש"י בכל ליל שישי, והיו צדיקים שלמדו ב' שיעורים ביום, שיעור עיון ושיעור פשוט, והשיעור פשוט היה יכול להיות אפילו בלא תוס' כמלמד דרדקי, וזה לא הזיק כלום לגדולתם ולקדושתם, והיו קדושי עליונים ומקובלי אמת, וגם חיברו ספרי שאלות תשובות אשר מפיחם אנו חיים עד היום.

"זה חיינו לעסוק בגופי תורה"

כמו שכתב זקה"ק מצאנו זי"ע בתשובתו הנודעת (בשור' דברי חיים ח"ב יור"ד סי' מ"ז) וזל"ק "ואת

ביאור הכתוב

וע"ז בא הכתוב ואמר "ויקרא ד' אל משה" ונקרא משה בלשון חיבה שמלאכי השרת משתמשין בו, וכמו שנאמר וקרא זה אל זה ואמר, וא"כ שגדלה ושגבה מעלתו כ"כ והוא גדול יותר ממלאך ושרף, א"כ נסבור שתפקידו של משה יהיה ללמוד את הפרד"ס, ולעלות מעולם אחד למשנהו ולהתדבק בבוכ"ע, עד שהמלאכים יצטרכו לשאול למשה מה אמר הקב"ה כדאי במדרש.

ע"ז המשיך הפסוק ואמר "וידבר ד' אליו מאהל מועד לאמר" שגם לאחר שקורים לו בלשון של מלאכי השרת, ונקרא משה איש האלוקים, הוא נשאר בשלו "לאמר" וללמוד תורה לפשוטי בני ישראל, ודבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם וגו', שיוריד עצמו אל בני, כי זהו השלימות הגדולה ביותר של משה שתורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב, ובזה שלימוד את בני ישראל תורה, פעל יותר מאשר עם כל הסודות, וזה אמת ויציב.

לכן נרמז בוויקרא א' זעירא, לרמז שאף שהאיש משה גדול מאוד אבל מ"מ "זעירא" נשאר בקטנותו ללמוד עם ילדים קטנים וקטני הדעת תורה, ואל"ף הוא מלשון ואאלפך חכמה (איוב ל"ג ל"א), שתלמוד עם הקטנים, בבחי' כמה גדולים מעשה חייא שלימד לילדים קטנים וכך החזיר את התורה בישראל (ב"מ פ"ה ע"ב).

שיעור חורש"י פרשת ויקרא תש"מ לפ"ק

אשר שאל מחילה על דבר פלפולו בפשטי התורה לא ידעתי הלא זה חיינו לעסוק כל היום בגופי תורה והלכות ופלפול ולהשיב לשואלי דבר ואין אנו עוסקים בחכמת הקבלה מתוה"ק רק בשעה שבני אדם על מטתם ואנחנו מנדדים שנה אבל עיקר עסקנו בש"ס ופוסקים לא כאשר הוציאו איזה בליעל שבמדינתנו אין לומדין פשטי תורה ח"ו, והוא מחמת שבהפקירא נחא להו וכו' עיי"ש בדבריו המלהיבים.

ואה"נ שבמקום שינה אזי בוודאי שעדיף יותר לעסוק בחכמת הקבלה, אבל זולת זה כל חיינו לעסוק כל היום בגופי תורה, וזהו הדרך אמת.

וצריך לחזור אל הגמרא, ולהדריך את בני"ל לימוד התורה, לדעת שהם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה, ואזי ממילא יזרקו את כל ההבלים שבא ע"י המיעוט תורה, כי המיעוט בלימוד התורה זה גרם לכל השמד של הדור.

ובעיקר צריך להקים ישיבות טובות ולהרבות בתורה ללמוד עוד דף גפ"ת ועוד סימן בשו"ע, וללמד לבני"ל את הדרך אשר ילכו בה ויקבלו ללמוד וללמד לשמור ולעשות וכל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ.

הרבה חברותא עושה

**מושחת אחד מסוגל לקלקל כל יושבי
ביהמ"ד**

כ"ז זאת לאשר בהיות האדם בקרב חבורה רעה
עלול הוא להימשך אחריהם וליפול עד
לדיוטא התחתונה. ואשר על כן אמר החכם מכל
האדם (משלי כב, י) גרש לץ ויצא מדון.

וכן היה רבן גמליאל מכריז ואומר כל תלמיד
שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש
(ברכות כ"ה ע"א). ודקדק באומרו לא יכנס לבית
המדרש, ולא אמר שלא ילמדו תורה כלל, כי
באמת גדול תלמוד שמביא לידי מעשה והמאור
שבה מחזירתו למוטב, רק הכריז שלא יכנס לבית
המדרש בין התלמידים, כיון שתלמיד מושחת
אחד מסוגל לקלקל את כל יושבי בית המדרש
ולבטלם מלימודם. ואי אפשר ללמוד תורה אלא
בסביבה של תלמידי חכמים ויראי שמים.

חבורה טובה – מעלה ומרומם

וכן אמר נעים זמירות ישראל (תהלים קיא, א) אודה ה'
בכל לבב בסוד ישרים ועדה, כלומר ההודאה
בכל לבב, ללא מחשבות זרות, זה אפשר רק בסוד
ישרים ועדה, אבל בשיבת האדם תוך אנשי דמים
ומרמה עלול הוא לבא לידי הכי גרוע רח"ל.

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר
ומן הצאן תקריבו את קרבנכם.

המפרישים דקדקו על שפתח הכתוב בלשון יחיד
אדם כי יקריב, וסיים בלשון רבים
תקריבו את קרבנכם.

האדם נמשך אחר שכניו

ונראה דהנה הולך את חכמים יחכם (משלי יג,
ב), ולכן אמר ר' יוסי בן קיסמא (אבות
פ"ו מ"י) אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים
טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום
תורה.

וכן אמרו (אבות פ"א מ"ו) הרחק משכן רע, ואל
תתחבר לרשע, ואמרו עוד (סוכה נ"ו ע"ב) אוי
לרשע אוי לשכינו, טוב לצדיק טוב לשכינו.

ומטעם זה היו הצדיקים מתבודדים ביערות
הרחק ממושב בני אדם, וכידוע גם
מהבעש"ט ותלמידיו הקדושים. וכן מצינו במושה
רבינו ע"ה (שמות ג, א) וינהג את הצאן אחר המדבר,
גלגל שלא רצה להיות במקום ישוב ששם
נמצאים עובדי ע"ז. ואפשר שמטעם זה ג"כ רועי
צאן היו אבותינו.

נמצא בתוך קהל אנשי מעשה המקריבים קרבנותיהם לשם שמים.א)

זה שרמז הכתוב כאן, אדם כי יקריב מכם קרבן לה' בכוונה רצויה בלתי לה' לבדו, וזאת כאשר מן הבהמה וגו' תקריבו את קרבנכם, רצ"ל כשהוא

בשיעור חורש"י פרשת ויקרא תשכ"ה

לפרשו, דאיך היה יכול להתחזק ולהיות איש יהודי, על ידי שהיה יחידי מובדל ומופרש מאנשי דורו. ומדה כנגד מדה זכה אחר כך לקיים לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן (אסתר ד, טז), שכינס כל הרשעים והחזירים בתשובה. ומזה נמשך לדורות בימי הפורים קדושה גדולה כמו ביום כפורים, שבכוחו של איש הישראלי לעבוד את השי"ת אף כשעומד בין רשעים ואינו ניזוק מהם כלל, ולא עוד אלא שהוא עוד מהפכם לטובה ומחזירים למוטב.

לזה רמזו מיחייב אינש לבסומי בפוריא, היינו להתעלות בקדושה יתירה, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, רצ"ל שלא משנה לו אם הוא עומד בין ארורים כהמן או בין ברוכים כמרדכי, כי גם קירבת הרשע לא מפריע לו בעבודת השי"ת.

ה. ונראה לבאר ענין שאמרו (מגילה ז' ע"ב) מיחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. דהנה איתא (תיקון"ז תיקון כ"א) פורים אתקריאת על שם יום הכפורים (יום כ'פורים בכ"ף הדמיון). וי"ל הכוונה ע"ד שאומרים בהתקדש ליל יוה"כ על דעת המקום וכו' אנו מתירין להתפלל עם העבריינים, וזאת לאשר ביוה"כ כל הקליפות נכנעים ולית ליה רשותא לאסטוני (יומא כ' ע"א), וממילא כל העבריינים נכנעים לקדושה, ולפיכך מתירים להתפלל יחד אתם.

והנה איתא במדרש (אסתר"ו ו, ב) איש יהודי אל תקרי יהודי אלא יחידי, ויש לפרש דכשראה מרדכי שפלות אנשי דורו שהשתחוו לצלם (מגילה י"ב ע"א) חשש להתחבר אתם, ולכן בחר לעצמו להיות איש יחידי בהתבודדות כדי שלא יגרר אחרי מעשי הרשעים. ובזה א"ש דהך אל תקרי אינו בא לשבש המקרא אלא

התוכן:

גנות תאוות הממון

בזע"ם תצעד ארץ / רודפי ממון - אין להם מנוחה / תאוות ממון - טבע האדם / דאגת עשיר קודם מיתתו / הטומאה הגדולה ביותר / תאוות ממון - שגעון כע"ז / טעם ביעור חמץ / מעלת מרע"ה - שונא בצע / ביאור הא' זעירא / בביטול תאוות ממון ניגאל בב"א / הבה נשליך אלילי כספנו!

עיקר הפצת יהדות - ע"י הרבצת תורה בישראל

החת"ס: איך בלייב מלמד! / הרבצת תורה לבנ"י גבוה מהכל / הייטב לב מעדיף ללמד נגלה / הפחותים זקוקים לפשטי תורה / מסירות נפש ללמד לבנ"י תורה / צדיקי עולם ניהלו ישיבות / זה חיינו לעסוק בגופי תורה / ביאור הכתוב

הרבה חברותא עושה

האדם נמשך אחר שכניו / מושחת אחד מסוגל לקלקל כל יושבי ביהמ"ד / חבורה טובה - מעלה ומרומם

